

Literatūra

RAŠTIJA
MENAS
MOKSLAS

NR. 199

CHICAGOS LIETUVIŲ LITERATŪROS DRAUGIJOS LEIDINYS

IX METAI

A. SKAISGIRIS

W. S. Reymonto "Kaimiečiai" ir jų epocha

(II-jai laidai pasirodžius)

Gal būt, viena pagrindinių priežasčių, kodėl į kaimo epopėją pretenduojanti M. Katiliškio "Užuovėja" nesuvaidins tokio vaidmens, kokį suvaidino lenkų ir pasaulio literatūroje W. S. Reymonto "Kaimiečiai", yra ta, kad kaimas joje padarytas vyriausiuoju herojumi per vėlai. Atspėti laiko dvasią, nutverti ore kabančią idėją, pajusti epochos šauksmą, iš kaitros atspėti audrą — yra vienas svarbiausių rašytojo uždavinių, kurį tik sėkmingai realizavus, gali pilnai atsiskleisti jo talentas ir jėga.

Būčiau nesuprastas, jeigu šiose eilutėse kas nors išskaitytų raginimą šiandien atsakyti kaimo tematikos. Nėra teisingesnio teigimo, kaip tas, kad kūrinio kokybės nenulemia tematikos pasirinkimas, kaip, pagaliau, ir tas, kad rašytojas turi vienodu abejingumu traktuoti kiekvieną veikėją, nežiūrind to, ar jis bus kaimietis ar miestietis, ponas ar tarnas, kunigas ar bediėvis, šventasis ar nusikaltėlis. Kaimietis turi tą pačią teisę, kaip ir kiekvienas kitas žmogus, būti atstovaujamas literatūroje, bet nieks negali užginčyti, kad jo santykis su visuma, su objektyvumu ir, tuo pačiu, su rašytoju šiandien yra kitoks, negu jis buvo XIX šimtmečio gale, kai, nusikratęs baudžiavą, Europos kaimas kėlėsi iš šimtmečiais užtrukusio miego, beldėsi į pasaulio duris ir ieškojo sau teisių bei pripažinimo. W. S. Reymonto "Kaimiečiai" tada buvo kažkas perdėm naujo. Visa tai, kas šiandien savaime suprantama, kaip, pavyzdžiui, kad iš pažiūros primityvus žemės artojas, gali pasižymėti sudėtingiausiomis ir komplikuočiausiomis savybėmis, kad jis gali taip jausti, kaip ir "viešasis pasaulis", kad jis gali giliai mylėti ir aistringai nepkęsti, sielvartauti ir kilniai džiaugtis, trokšti ir ilgėtis, pasiaukoti ir išdidžiai kovoti — literatūriname pasaulyje tada buvo naujenybė. Kaimietiško, kaip tokio, su savo problemomis, su emancipacija, su siekimais, su kova, su tradiciniu kultūrinu podirviu iškėlimas literatūroje buvo epochinio pobūdžio atradimas, kurio reikšmę vaizdingumo dėlei galima būtų sulyginti, sakysim, kad ir su pora dešimtmečių vėliau panašaus pobūdžio proletariato atradimo reikšme.

Norint pilniau suprasti W. S. Reymonto "Kaimiečių" sukūrimo sąlygas ir jų svarbą, reiktų žvelgti į juos to laikotarpio akimis.

XIX ir XX šimtmečių sąvarta Lenkijos intelektualiniame gyvenime sudaro revoliucinį laikotarpį, kurio būdingiausia ypatybė yra racionalizmo, tiksliau, pozityvizmo surikiuotų vertybių perkainavimas. Politinė prasme to perkainavimo priežastimi buvo 1863 m. sukilimo nepasisekimas, o plačiau — nauji intelektualiniai sąjūdžiai vakarų Europoje. Sukilime susikompromitavusi aristokratija ir bajorija ilgainiui yra priversta užleisti vietą naujoms politinėms grupėms, kaip PPS (socialistai) ir liaudininkams, kurie, patraukę mases, paskelbia kovą ne tik rusų okupacijai, bet ir savajai reakcijai.

Į literatūrą ir mintijimą tas perkainavimas ateina iš Vakarų. Jis pasireiškia, visų pirma, kovos paskelbimu liktolinėms me-

ANTANAS RŪKŠTELĖ
— Rugiapiūtė

no ir literatūros tradicijoms, kurios dabar buvo pavadintos "meno varžtais": senoms klasikinėms taisyklėms, meno pajungimui utilitariniams tikslams, tokiems, kaip moralė, politika ar patriotika. Jaunųjų literatų šūkiškai konsoliduojasi į visuotinį įsitikinimą, kad menas, kuris pajungiamas tiems tikslams, nustoja būti menu, nes visa tai gali būti tik jo pasekmė, bet ne tikslu.

Tas naujas sąjūdis, kuris vakarų Europoje sietinas su tokiais vardais, kaip Baudelaire, Mallarmé, Verlaine, Hoffmannsthal, Dehmel, Symons, Yeats ir kt., o Rusijoje — su Briusovu, Balmontu, Błoku ir Bielyj, yra turėjęs įvairių apraiškų ir, tuo pačiu, pavadinimų, pradedant simbolizmu ir baigiant dekadentizmu, bet paprastai yra laikomasi nuomonės, kad jis davė pradžią vadinamajai moderniajai literatūrai. Lenkijoje jis gavo "Jaunosios Lenkijos" (Młoda Polska) vardą, o dėl pasireiškusių jo griežtos tendencijos atsiriboti nuo realizmo, ieškant saitų su romantinio laikotarpio (ypač Slovackio) kūryba, kai kieno vadinamas dar neoromantizmu.

Kaip visoje Europoje, taip ir Lenkijoje, vaizdingiausiai jis pasireiškė poezijoje ir ypatingai lyrikoje, iškeldamas tokius vardus, kaip K. Tetmajer, J. Kasprovicz, L. Staff, St. Wyspiański (drama) ir kt. Būdingas jam yra pesimizmas, netikėjimas, pasibiaurėjimas gyvenimo realybe, tyčiojimas iš žmogaus bei iš visų jo šventenybių ir nirvanos-nebūties ilgesys, kuris kartais pavirsta pabėgimu nuo civilizacijos ir ieškojimu ramybės bei įkvėpimo primityvioje kaimo buityje. Tame laikotarpy iškyla vadinamoji Tatrų Podhalės literatūra, kuriai pašvenčia savo talentus neviėnas to meto plunksnos žmogus.

Jeigu, tačiau, poezijoje tas nususukimas nuo civilizacijos ir ieškojimas ramybės "nesugadintoje" gamtoje buvo epizodinio pobūdžio, tai prozoje jis iškyla daug gaivalingiau, lenkų literatūroje reikšdamas radikalią posūkį, kurio ašimi buvo S. Żeromski, o pratęsimu — W. S. Reymont, K. Tetmajer, W. Orkan, W. Berenta ir kt. Iš jų visų W. S. Reymont išsiskiria savo originalumu ir naujos buities, naujos tikrovės, kuri pasirodo labai turtinga, įvairi, įdomi ir žavinti, atidengimu. Toji tikrovė tai paprastas, nuo šimtmečių uždara, bet intensyvų ir užgrūdintą gyvenimą vedąs, žmonių maitintoju ir žemės druska vadinamas, bet ignoruojamas ir užmirštas kaimas.

Jeigu Żeromskio kūrybos būdingiausia žymė — universalinis problematiškumas

bei "pikto, kuris glūdi visuomenėje", iškėlimas — ir jeigu kitų to laikotarpio rašytojų pasinešimas ieškoti įkvėpimo kalnuose ar toliuose (W. Sieroszewski) — sietini konkrečiai su panašiomis, bene dar intensyviau ir turtingiau besireiškusiomis tendencijomis Vakarų Europoje, tai tuo pačiu keliu pradėjusio eiti, bet "save atradusio" Reymonto kūryba laikytina originaliausia, lenkiškiausia ir gal didžiausia jau vien tiktai prasme, kad naujo grožio atskleidimas paprastoje kasdienoje ir savoje pastogėje visada giminiuotinas su nepalyginamai didesniu talentu, negu tas, kuris graibsto po svetimybes ir yra linkęs mestis į tolimuosius vandenis.

Svarbiausias W. S. Reymonto veikalas yra keturių dalių, kurias jis pavadino Rudeniu, Zieme, Pavasariu ir Vasara, romanas "Kaimiečiai" (Chłopi), šiandien išverstas beveik į visas pasaulio kalbas, ir priskaitomas prie labiausiai paplitusių knygų. 1904 metais "Kaimiečiai" buvo pradėti spausdinti Varšuvoje išeinančiame savaitrašty "Tygodnik Warszawski" ir iki 1909 metų pasirodė pirmoji pilna jų laida.

Władysław Stanisław Reymonto gyvenimas yra margas ir įvairus. Gimti jam teko valstiečio troboje ir išaugti kaime, bet vėliau, ieškant duonos ir gal įvairumo, pāsidadaryti keliaujančio teatro aktoriumi, net vienuolyno broliuku, geležinkelio tarnautoju, o taip pat nemaža ir pakeliauti. Iki "Kaimiečių" jis yra paskelbęs novelių rinkinį "Susitikimą" ir tris apysakas: "Komedijantę", "Fermentus" ir "Pažadėtąją žemę". Išskyrus paskutinį dalyką, kuriame autorius stengiasi atskleisti paslaptingą ir margą Lodzės — pramoningiausio Lenkijos miesto — gyvenimą, kituose veikaluose jis nenutolsta nuo provincijos ir kaimo, su kuriuo buvo nuo mažens suaugęs ir kurį daugiausia pažino. Didžiausiam jo veikalui "Kaimiečiuose" tas kaimas pasidaro vyriausiu veikalo veikėju ir lieka įamžintas literatūroje iki tol dar nežinomu platumu ir vispusiškumu.

Nežiūrint vaizdų įtikinamumo, pirmuose jo kūriniuose pastebimi ryškūs kompoziciniai trūkumai, kurie iš dalies būdingi ir patiems "Kaimiečiams". W. S. Reymontas nemoka vesti vientisos fabulos bei megzti intrigos ir naudoja, tiesa, tada madingą, bet netobulą vad. "impresionistinių dėmių" sistemą, kurios neigiama pasekmė yra dažnai pasitaikęs vaizdų perkrovimas, ne visada naudingas kūrinio visumai ir išbaigtinumui. "Kaimiečiuose" jis, pavyzdžiui,

KALBOS DALYKAI

REDAGUOJA
DR. P. JONIKAS

AMERIKOS LIETUVIŲ KALBA

(Tęsinys iš Nr. 156.)
XXVIII. SV. BĖDO KOLEGIJA
IR LITUANISTIKOS KURSAS

Kaip jau sakytą, daugiausia lietuvių mokėsi Valparaiso unte. Vienu tarpu (1913 m.), rodos, apie 150. Daug mažiau jų mokėsi šv. Kirilo ir Metodijaus seminarijoj ir šv. Marijos kolegijoj. Daugiausia, rodos, apie 30. Dar mažiau šv. Bėdo kolegijoj. Vienas šitos kolegijos lietuvis studentas, pasirašęs Žiogeliu, štai ką sako 1921 m. "Moksleivio" Nr. 10:

"Šias metais šv. Bėdo kolegijoj mokslas prasidėjo rugs. 7 d. Studentų suvažiavo daugiau kaip kitais metais. Lietuvių studentų šioj kolegijoj yra 23.

"Ši kolegija seniau buvo ne-registruota, dabar yra registruota ir afilijuota prie Illinois Universiteto. Lietuvių kalbos kreditai priimami kaip ir kitų kalbų."

Bet daug plačiau apie šitą kolegiją rašo kitas jos lietuvis studentas, Alb. Rupšis. Jis sako:

"Trumpas šv. Bėdo Kolegijos Aprašymas. Pensylvanijoj Westmoreland paviete, šv. Vincento vienuolynas, 1889 m., nupirko 200 akrų žemės Bureau paviete, Illinois valst. Nupirko žemę, kad įsteigti klišistorių ir aukštesnę mokyklą. Nupirktoji vieta yra tarpe Peru ir Spring Valley miestelių, beveik ant pat kranto Illinois upės.

"Šv. Vincento vienuolynas yra Benediktinų ordeno. Benediktinai tėvai yra mokytojai. Jie pašvenčią visą savo gyvenimą mokydami jaunimą ir skleidami tikrąjį mokslą.

"Vasario 12, 1890 m. inkorporavo šią mokyklą sulyg Illinojaus valst. teisių ir gavo kolegijos vardą su visomis tiesomis įvesti klasikos ir vaisbos (komercijos) kursus. Pavadinimo mokyklą: 'St. Bede College.'

"... Mokslas padalintas į tris skyrius, būtent: prirengiamasis, komercijos ir klišikos kursai.

"Nėra žinoma, ar lietuviai lankė šią mokyklą pirmiausia. Tik šeši metai prieš, čia lietuviai pradėjo spiestis įieškodami mokslo. Tėvai Benediktinai ir pati mokyklos viriausybe yra labai prielankūs lietuviams.

"Vasario 1 d. 1913 m. lietuvių burelis, butent: V. Stulpinas, A. Martinkus, A. Garuckas, J. Poška, ir A. Naugžėnis susirinkę mokyklos kambarin suorganizavo LRKMSA. III-čią kuopą. Pradėjus kuopelei laikyti susirinkimus, pradėjo gaintis lietuvių dvasia. Supratę, kad reikalinga mokyti lietuvišką kalbą, rašybą ir Lietuvos istoriją sumanė įgyti leidimą, kad turėjus lietuvišką pamokas. Sumanymas įvykintas. Kolegijos viriausybe davė leidimą turėti lietuvišką klišą. Iš pradžios turėjo lietuvišką klišą

★ tik kartą ar du kartu į savaitę. 1914 m. atvykus Anicetui Linkui ir užėmus lietuviškų klišų mokytojaus vietą, pamokos prasidėjo keturius kartus į savaitę. A. Linkus pasekmingai varė tą apšvietos darbą per trejus metus. Dabartiniu laiku mokytojauja Lionardas Šimutis.

"1914 metuose sumanė įsteigti knygynėlį. Ir tas pasisekė įvykinti. Dabar knyngyne yra apie tris šimtus knygų.

"Tikrai, galime džiaugtis, kad galime stiprinties lietuvišką dvasią iš lietuviškų pamokų ir knyngynelio. Liuosybėje galime laikyti susirinkimus ir tartis apie tą kas reikalinga ir brangu Lietuvos tėvynainiui.

"Įstoti šion mokyklon galima by kada; pasimokinusiems ir pradžiamoksliams. Mokslo metai su viskuom lėšuoja apie \$250" (1917 m. "Moksleivis", Nr. 52, vasaris).

Kaip matome, tai šitoj kolegijoj lietuviai ir jų kalba rado daug gražios užuojautos. Lietuvių kalbos mokslo laipsniai ("kreditai") buvo lygūs kitų kalbų mokslo laipsniams. O studentas Petras Martus, kuris išėjo klasikos kursą 1920 m., gavo aukso medalį už konkurstinį raštą lietuvių kalba.

Pirmasis lietuvių kalbos mokytojas čia buvo Pranas Gudas, ilgametis "Darbininko" redaktorius, kada tas laikraštis darėjo Bostone. Jis tada (1912 m.) gyveno Spring Valley, Ill., ir dėstė lietuvių kalbą jauniems lietuviukams paraprijinėj lietuvių mokykloj. Jis kas šeštadienį atvažiuodavo į šv. Bėdo kolegiją pamokyti čia esančių lietuvių lietuvių kalbos gramatikos, sintaksės ir istorijos.

Po Prano Gudo čia dėstė lietuvių kalbą (1913 m.) Pranas Šivickis, kuris dabar profesoriauja Lietuvoj. Jis, kaip ir Gudas, gyveno Spring Valėj ir mokė lietuvių kalbos jaunus lietuviukus paraprijinėj lietuvių mokykloj.

Ilgiausiai čia lietuvių kalbą dėstė Anicetas Linkus. Jam padėdavo M. F. Daumantas, vėliau (1921 m.) ir Simanas Rakauskas. Linkus atvažiavo čia iš Valparaiso, ir jis čia buvo lyg koks lietuviškos dvasios švyturys. Jis ir "Moksleivį" daug metų redagavo.

Dėstė čia lietuvių kalbą ir Leonardas Šimutis (1917 m.). O 1918 m. vedė lietuvių kalbos klasę V. K. Bacevičius, Alb. Rupšis ir po jo B. Vitkus.

Kartais čia lituanistikos pamokos būdavo 4 kartus per savaitę, kartais ir 5.

Kadangi šita kolegija buvo labai palanki kitataučiams, tai ir lietuvių kalbos mokytojams atlygindavo už jų darbą, rodos, 150 dolerių per metus.

1915 m. čia buvo įkurta Simano Daukanto Draugija, "kurios uždaviniu buvo daryti koltankiausiai prakalbas, paskaitas, debatus etc." (1915 m.

4—NAUJIENOS, CHICAGO 8, ILL.
— Saturday, July 18, 1953

"Moksleivis", Nr. 30). Bet kiek vėliau ją iš šio darbo išstūmė ALRKMS — Amerikos Lietuvių Rymo Katalikų Moksleivių Susivienijimo III kuopa, kuri čia buvo jau pirmiau įsikūrusi. Prakalbos, paskaitos ir debatai, kurie tada buvo labai madoj, eidavo įvairiausiai klausimais. Štai: "Ar romanai naudingesni skaityti, negu moksliškos knygos"; "Ką moksleiviai vakacijų laike turi daryti"; "Mano kolegijos dienos"; "Draugiška meilė"; "Moksleivio priedermės"; "Šv. Kazimieras Lietuvos kunigaikštis"; "Moksleivių idealai"; "Lietuvos kun. Mindaugas"; "Senovės lietuviai"; "Algirdas ir Keistutis"; "Ar rusai didesni Lietuvos priešai, negu lenkai"; "Revoliucijos laikai"; "Organizacijų naudingumas"; "Politika, kuria lietuviai turi kovoti reikalaudami neprigulybės"; "Mokslas". Žinoma, smarkiausiai eidavo debatai, be kurių tuomet ir pats gyvenimas, rodos, visai negyveno... O kadangi čia baisiai svarbu gera iškalba (elokvencija), tai lietuvių kalbos pamokose ji būdavo dėstoma ir paprastai vadinama "iškalbingumu". Ir geriausiai pasirodydavo ne tie, kurie daugiau žinodavo, bet tie, kurie mikliau naudodavosi "elokvencijos" "triukais".

Šv. Bėdo kolegijos lietuviai studentai ir su vaidyba dažnai paskraidydavo po lietuvių naujokynus. Atskrisdavo jie ir į Čikagą. Tiesa, jie vaidindavo menkus dalykėlius; bet tais lai-

kais lietuviai žiūrovai kaip tik tokius labiausiai ir mėgdavo. Štai ką jie dažniausiai vaidindavo: "Saliamono sapnas", "Gims tautos genijus", "Kurčias žentas", "Daina be galo", "Senis ir giltinė", "Žydas statinėj", etc. Programą baigdavo monologais, šitokiais: "Kareivis", "Ponaitis", "Cicilikas", "Laisvamanių spyčius" ir t.t.

Pasirodydavo jie lietuviškoje kolonijose ir su prakalbomis bei paskaitomis.

Bendrai pasakius, kultūrinėje lietuvių gyvenimo veikloje jie dalyvaudavo tiek, kiek jų kišenė ir galva išnešdavo.

Tačiau šiandien iš jų, rodos, tik trys yra gerai težinomi.

Leonardas Šimutis, ilgametis "Draugo" redaktorius ir žymiausias katalikų pasaulėžiūros visuomenininkas.

Kun. Anicetas Linkus, kurio vedamoj paraprijoj lietuviška širdis visada plaka ir lituanistikai šilumos niekad nestinga.

V. M. Stulpinas, kuris niekad neatsilieka nuo gerų lietuvių visuomeninėj veikloj, be to, dar yra labai uolus darbininkas demokratų partijoj — partijoj, kuri ir beturčius (proletarus) laišo žmonėmis.

(B.d.)

Dr. Alg. Margeris

P. S. Prašau gerbiamuosius šv. Bėdo kolegijos ir šv. Kirilo ir Metodijaus seminarijos alumnus suteikti man daugiau žinių apie šias dvi mokslo įstaigas ir lietuvių studentus, kurie yra jas lanke.

Dr. Alg. M.

SOTUS ALKANAM PADĖK

AID OVERSEAS, INC., 3133 S. Halsted St., Chicago 8, Ill. DA 6-3859
Bendrovė siunčia maisto siuntinius į Vokietiją ir kitus kraštus, išskyrus SSRS. Pristatymas trunka apie 17 d., nes siuntiniai siunčiami iš Europos sandėlių. Pilnas draudimas. Reikalaukit pilno siuntinių sąrašo.

NAUJIENOSE galima užsisakyti

ARGENTINOS LIETUVIŲ BALSĄ

Argentinoje gyvena didokas lietuvių skaičius. Pastaraisiais metais tą kraštą pasiekė dar keli šimtai lietuvių. Amerikiečiai ten turi giminių, draugų ir pažįstamų. Norintieji sekti visuomeninį Argentinos lietuvių gyvenimą yra kviečiami užsisakyti geriausią Pietų Amerikos lietuvių laikraštį — ARGENTINOS LIETUVIŲ BALSĄ. Metinė jo prenumerata yra tikrai \$3.00. Laikraštį gausite jei pasiūsite \$3.00 Money Orderį arba čekį tokiu adresu:

NAUJIENOS

1739 So. Halsted St.

Chicago 8, Ill.

BUICK'AS

"LIETUVIŠKAS"

AUTOMOBILIS

ORTODOKSIJA IR ASMENYBĖ

Kalbėdami apie pasaulio ateitį, bolševikai mėgsta savo revoliuciją lyginti su krikščionybės įsigalėjimu Europoje ir su perversmu, kurį ji atnešė žmonijai, pajungdama ją vienalytei sistemai ir vienalyčiam galvojimo būdai. Jų nuomone, norint ką nors pastovesnio ir vertingo įsteigti žemėje, reikia tikėti savo idėjos neklaidingumu, reikia nesiskaityti su priemonėmis ir be jokių kompromisų siekti tikslo, kuris turi būti toks aukštas, kad niekada nebūtų pasiekiamas. Tokį tikslą pastačius prieš akis, žmonės visada jausis nusikalte, kaip tik todėl, kad jie negali įvykdyti ideologų peršamų reikalavimų. Krikščionybės tikslas žemėje esą buvęs įsteigti Dievo karalystę, kurioje būtų viena avidė ir vienas piemuo. Komunistų tikslas esąs įsteigti idealią proletariato karalystę, kuri taip pat būtų vieno piemens žinioje.

Jų dialektikos besiklausant, atrodo, kad liberalizmas, kurio ženkle jau antras šimtmetis, kaip formuojasi vakarų pasaulio žmogus, yra kažkoks nesuipratimas, kažkokia žiopylė, kuri vakarų Europoje įsigalėjo tik todėl, kad susidarė nenatūralus tarpas, nenatūrali tuštuma amžių virtinėje tarp merdinčios, bet dar nespėjusios numirti krikščionybės ir pavėluotai žygiuojančio komunizmo. Istorinis būtinumas lemia, kad ateities poros tūkstančių metų laikotarpis priklausytų komunizmui.

Krikščionys savo ruožtu besipleičiančiam komunizmui prikeria Kristaus nusakytą "netikro pranašo" vardą, kurio priedangoje veikia velnias. Viena didžiausių šiandieninės Romos spekuliacijų yra ta, kad sumušus bolševizmą, atsivers plačiausias galimybės Rusijos teritorijoje plisti katalikybei, nes per dešimtmečius surogatais maitinti žmonės būriais mesis į tikrąjį Dievą.

Neanalizuodami paralelizmo tarp krikščionybės ir komunizmo teisingumo, bei nespėdami, kuris jų tikras pranašas, o kuris klaidingas, mes norime atkreipti dėmesį į šių dviejų totalinių sistemų pažiūrą į žmogų, į jo traktavimą, į paneigimą jo prigimtinių teisės "būti žmogumi sau" ir pajungimą jo kažkokiam aukštesniam tikslui, kuris vienoje jų sutapatybinamas su Dievo valia, o kitoje — su istoriniu būtinumu. Žmogus, kuris nuo renesanso laikų žengdamas savo asmenybės laisvėjimo keliu ir pats atsistojęs pasaulio centre, kai Heine, o vėliau Nietzsche paskleidė įsitikinimą apie Dievo mirtį, šiandien

vėl grasomas kito dievo — istorinio būtinumu. Žmogaus laisvės, kurių viena gražiausių ir kilniausių vakarų orbitoje yra minties ir įsitikinimų laisvė, šiandien mindomos didelėje Azijos ir Europos dalyje ir žmogus vėl atpratintas galvoti bei spręsti. "Ortodoksija įsigyvena ten, kur išjungiamas galvojimas. Ortodoksija, tai galvojimo nereikalingumas. Ortodoksija, tai nesąmoningumas" — sako George Orwell, pranašaudamas visišką žmogaus, kaip asmenybės, laisvių praradimą 1984 metais.

Vakarų pasaulio intelektualai nagrinėdami vergiją nešančio komunizmo plitimą, ypatingai paskutiniame dešimtmetyje, gana intensyviai pradėjo ieškoti priežasčių, kurios prisideda prie komunistinės ideologijos populiarumo. Nelaikydami lemiančiomis priežastimis Sovietų Rusijos galybės ir socialinių nesklaidumų, kurie dar gyvi vakaruose, jie iškelia vieną svarbų aspektą, kuris pastumia žmones į komunizmo glėbį, būtent, sąmoningumo stoką. Stoką įvertinimo tų visų laisvių, kuriomis naudojasi vakarų žmogus ir kurios jam atrodo savaime suprantamos, nes ne pačio išgytos, bet jau paveldėtos. Kita priežastis, tai neparastai intensyvi komunistų, kurie vakaruose naudojami beveik visiškai laisve, propaganda. Jautrus vakarietis yra dažnai pagaunamas komunistinė meškere kaip tik todėl, kad pastarieji prie jo moka prieštį, iškeldami ir išpūsdami neesminius vakarų pasaulio trūkumus. Norėdami neutralizuoti šias dvi priežastis, jie siūlo kreipti didesnę dėmesį į žmogaus auklėjimą, kuriame būtų akcentuojamos individo laisvės ir pabrėžiamas totalinio žmogaus kultas. Ten, kur žmogus jausis pilnaverte asmenybe, sudarančia ne masės kompaktinę dalelytę, bet laisvą, tik praktiškais ryšiais susietą su bendruomene, visuomenės narį, komunizmui vietos nebus. Ten, kur žmogus bus totalus, neviešpataus totalinė valstybė.

Įvertindami vakarų žmogaus genijų, kuris eidamas laisvėjimo keliu, išugdė gražiausią vakarų kultūros vaisių — asmenybės suverenitetą, — kuris vidinio balso vedamas, drįso paneigti apriorines, nors jos būtų ir dieviškiausios kilmės, normas, kad galėtų pasijusti nepriklausomas, mes tikime, kad ir šiais kritiškais laikais jis suras išeitį iš totalinės grėsmės. Mes tikime į prasmingą, sąmoningumo ir valios šviesa nuskaidrintą, ateities žmonių gyvenimą. A. S.

Jaunavedžiai!

Birželio ir liepos mėnesį visi baldai ir namų įrengimai duodami vieniems metams išmokėjimui BE JOKIŲ PROCENTŲ IR TAKSŲ.

LIETUVIŲ PREKYBOS NAMUOSE

Šaldytuvai Westinghouse, Norge, Servel ir kitų žymiausių fabriky, tik **\$149⁰⁰**

Porcelano virimui pečiai, Crown, Norge, Eagle, Universal, Magic-Chef **\$99⁰⁰**

3 dalių miegamieji, ažuolo, walnut ar mahogany arba blond-šviesūs, parduodami po \$260.00 pas mus tiktai **\$149⁰⁰**

Porcelano skalbiama mašina, su aluminium skalbimo įtaisais, automatiškais ringeriais, parduodama po \$130.00, pas mus tiktai **\$89⁰⁰**

5 dalių chromo virtuvei stalai, įvairių spalvų, tris kartus chromuoti **\$49⁰⁰**

Spyruokliniai matracai, įvairių spalvų, 5 metų garantija, parduodami po \$49, pas mus tik **\$29⁰⁰**

Knygoms spintos su stiklinėmis durimis, walnut, blond, mahogany, tiktai **\$29⁰⁰**

Rašomieji stalai su 6 stalčiais, walnut, blond, mahogany, tiktai **\$39⁰⁰**

9x12 vilnoniai kilimai, spalvų ir įvairių rūšių didelis pasirinkimas **\$69⁰⁰**

3 dalių svečių kambario setas, sofa padaroma miegojimui nakčiai **\$129⁰⁰**

2 dalių svečių kambario baldai, nylon, wool frieze, įvairiausių spalvų **\$199⁰⁰**

2 dalių svačių kambario baldai nylon, stainless steel spyruoklės, parduodami reguliariai \$500.00, pas mus tiktai **\$350⁰⁰**

9x12 linoleum, parduodami po \$9.00, pas mus tiktai **\$550**

Elektriniai kilimų valytuvai, Hoover, Eureka, Universal, tiktai **\$29⁰⁰**

Metalinės lovos, visų spalvų ir dydžių, tiktai **\$900**

Ažuolinės medinės kėdės valgomųjų kambarių, tiktai **\$650**

Vasarinės kėdės, įvairių spalvų, kaitinimuisi prieš saulę, tiktai **\$300**

Didelis pasirinkimas įvairių radijo aparatų, televizijos aparatų, Air Condition - vėsinimo aparatai, fenų. Visas prekes pristatome iki 150 mylių aplink Chicago be ekstra primokėjimo.

Kainos pastovios be užsiprašymų, daug pigesnės negu bet kuriame išpardavime, prekių likvidacijose ar urmo sandėliuose.

Iš pirmo karto jūs įsitikinsite, kad mūsų parduodamos prekės daug kuo skiriasi nuo kitų siūlomų prekių. Mes neturime pasenusių modelių, su brokais, sugadinimais ar panašiai

SEKMADIENIAIS NESKAITOME PARDAVIMO TAKSŲ

FURNITURE CENTER, INC.

Įmonės Vedėjas JUSTAS LIEPONIS

3222-24-26 S. Halsted St. Tel. Victory 2-4226

Prekyba atidaryta: Pirmadieniais, ketvirtadieniais 9 val. ryto iki 9:30 val. vakaro. Kitomis dienomis 9 val. ryto iki 6 val. vakaro. Sekmadieniais 10 valandą ryto iki 5 val. vakaro.

GARSINKITĖS "NAUJIENOSE"

5—NAUJIENOS, CHICAGO 8, ILL.—Saturday, July 18, 1953

LIETUVIŠKA ISTAIGA

SAFETY OF YOUR SAVINGS

CRANE Savings & LOAN ASS'N

INSURED UP TO \$10,000

3% ON SAVINGS

2555 West 47th St. CHICAGO 32, ILL. LAF. 5-1083

B.R. PIETKIEWICZ PRES.

STRAIPSNŲ RINKINYS APIE LIETUVĄ

PRAKTIŠKAS PASIŪLYMAS MŪSŲ ENCIKLOPEDIJOS PROBLEMAI SPREŠTI

Dėl J. Kapočiaus užsimojimo leisti didžiulę Lietuvos Enciklopediją spaudoje daugumas atsilepusiųjų pasisakė kritiškai, neigiamai. Vietoj to buvo siūlyta leisti mažesnę, viena Lietuva apsiribojančią enciklopediją ar leidinį. Tik vėliau buvo pasirūpinta, rodos, daugiausia paties leidėjo pastangomis, platų užsimojimą teisinančiomis pastabomis ar nuomonėmis.

Gal dar ne per vėlu apsispręsti

Tačiau, objektyviai žiūrint, iš kilusios dėl šio leidinio polemikos teišryškėjo, geriau sakant, iškilo aikštėn, tik vienas dalykas: leidėjas tesiima leisti didelę bendrojo pobūdžio, maždaug 20—24 tomų enciklopediją, kad ir su platesnėmis kiek lietuviškojo skyriaus informacijomis. Nors ir daugeliui atrodo, kad dabar mums geriau tiktų mažą (kokių 2—3 tomų) enciklopediją, kurioje būtų teikiamos žinios apie Lietuvą ir lietuvius visais laikais, bet leidėjas, matyt, mano, jog toks leidinys jam finansiniu atžvilgiu neišsimoka arba bent iš savojo sumanymo tikisi žymiai daugiau pajamų. Taigi didįjį leidinį nulėmė praktiškas asmeninis leidėjo interesas.

Iš spaudos pranešimų matyt, kad jau pradėdamas ruošti pirmasis tos didžiosios Lietuvos Enciklopedijos (maždaug tokio pobūdžio, kaip ėjusi Lietuviškoji Enciklopedija) tomas, nors neatrodo, kad darbas eitų sklandžiai, — bent ne taip, kaip buvo iš pradžių numatyta. Kaip atsimenam, buvo žadėta, susirinkus apie 3,500 prenumeratorių, darbą pradėti nuo šių metų pradžios ir kasmet išleisti po 3—4 tomus.

Nors daugeliui, kaip ir man,

šitas didžiulės bendrosios enciklopedijos užsimojimas neatrodo tinkamas šios rūšies problemos sprendimas, bet laikyčiau teigiamu dalyku, jei užsimojimas pagal skelbtąjį planą tikrai būtų įvykdytas. Tačiau šiais netikrais laikais jo įvykdymas pališka bent jau neaiškus. Pats leidėjas kokios garantijos nėra mums paseklęs, net nėra pasiūstengęs plačiau to dalyko paaiškinti, o patys pradiniai su 1 tomu atsiradę sunkumai nėra kokie nors didelio optimizmo reiškiniai.

Tad, turėdamas galvoj mūsų visuomenės, bet ne atskiro žmogaus ar mažesnės grupės asmenų labą, tikiuos, jog bus ne pro šalį ir dabar iškelti projektą, kuris, mano nuomone, būtų šio laiko sąlygomis ir aplinkybėmis geriausias mūsų enciklopedijos problemos sprendimas. Gal dar ne per vėlu jį kelti, nes 1 tomas toli gražu neparuoštas, o ir laikraščiuose vis prasiveržia kritiški balsai dėl LE sumanymo ir jo įvykdymo.

Čia yra 2 klausimai, abu lygiai svarbūs: 1. tokio leidinio pobūdis bei turinys, 2. leidinio lėšos.

Didžiosios enciklopedijos argumentai neįtikina

Už didelės bendrojo pobūdžio enciklopedijos leidimą išekti spaudoje argumentai nėra pakankami.

Vienas jų, kad reikia parvežti į išlaisvintą Lietuvą tokią Lietuvos Enciklopediją kaip vieną didžiausių dovanų, tėra daugiau propagandinio pobūdžio argumentas. Lietuvai atsistatant, bus daug skubusių ir kultūrinių už-

(Tęsinys iš 9 psl.)

CLUB ELITE

4075 Archer Avenue

FRED MAURISAK, Savininkas

Kviečia kiekvieną į muzikos, liaudies dainų, radijo pasikalbėjimų ir jumoro pusvalandį

KIEKVIENA ŠEŠTADIENI, 11:00 P. M.

Club Elite, 4075 Archer Ave., turės CLUB ELITE PUSVALANDI

WOPA stotyje, 1490 kil., WOPA FM 102.3 meg. tiesiai iš

CLUB ELITE su tuo Jockey disku

C. J. ARASZEWSKI supažindins su

EDDIE SYPIEN ir jo orkestru.

Kiekvienas kviečiamas atvykti.

Taupyk Tvirčiausioj Amerikos Įstaigoj

STANDARD FEDERAL turtas virš \$38,000,000.00

Atsargos Fondas virš \$3,250,000.00

STANDARD FEDERAL yra Federal Savings and Loan Insurance Corp. ir Federal Home Loan Bank System narys.

Įstaigos valandos: Kasdien nuo 9 val. ryto iki 4 val. po pietų. Ketvirtadieniais nuo 9 val. ryto iki 8 val. vakaro. Trečiadieniais visai neatidaroma.

JUSTIN MACKIEWICH, President and Manager

STANDARD FEDERAL SAVINGS

AND LOAN ASSOCIATION OF CHICAGO

4192 ARCHER AVE., CHICAGO 32

PHONE: Virginia 7-1141

NELAUKITE — RYTOJ GALI BUTI PERVELU!

Jei norite užsitikrinti nuo ugnies namus, baldus, automobilų, ar šiaip ką apdrausti, reikalaukite agento, arba brokerio, kad jis parūpintų jums polisą per mūsų kompaniją. Nelaimėi išitikus, neturėsite jokių nemalonumų.

"Mes esame pirmaklasiai nariai Chicago Board of Underwriters"

O'MALLEY & McKAY, Inc

222 WEST ADAMS STREET

KAMBARYS 1043

Telefonas Central 6-5208

Generaliai Agentai šių Kompanijų:

COLUMBIA INSURANCE COMPANY
PEARL ASSURANCE COMPANY
LUMBERMEN'S INSURANCE COMPANY
MASSACHUSETTS FIRE & MARINE INSURANCE CO.
MICHIGAN FIRE & MARINE INSURANCE COMPANY
AMERICAN AUTOMOBILE INSURANCE CO.
MASSACHUSETTS BONDING & INSURANCE CO.

SKIP'S LIQUORS

5511 SOUTH DAMEN AVE.
Walbrook 5-8202

20 YR OLD IMPORTED FRENCH BRANDY Fifth	\$ 4 ²⁹
100 PROOF VODKA Fifth	\$ 3 ⁵⁹
IMPORTED METAXA BRANDY Fifth	\$ 5 ⁶⁹
MARTELL COGNAC Fifth	\$ 5 ⁰⁹
OTARD FRENCH COGNAC Fifth	\$ 4 ²⁹
HEINEKENS IMPORTED Holland Beer. Case of 24 Bottles.....	\$ 7 ²⁵
PRIOR BEER — Case of 24 Cans	\$ 4 ⁰⁹
190 PROOF GRAIN ALCOHOL Fifth	\$ 4 ⁹⁹
WHITE BEAR BEER Case of 24—12 oz. Bottles	\$ 3 ²⁹
KIJABA IMPORTED CHERRY Fifth	\$ 1 ⁶⁹
CINZANO VERMOUTH SWEET OR DRY Fifth	\$ 1 ⁴⁹

LOWEST CASE PRICES IN TOWN

8—NAUJIENOS, CHICAGO 8, ILL. — Saturday, July 18, 1953

UŽEIKITE KIEKVIENA ALGOS DIENA!

Tik tie tikrai laimi taupymo programoje, kurie reguliariai pas mus ateina ir pasideda sutapas savo apdraustose sąskaitose. Jūs taip pat laimėsite atidarydami taupymo sąskaitą ir taupydami reguliariai. Pabandykite tai tuojau. Procentai mokami nuo mėnesio 1 dienos už tas sutapas, kurios į naujas ar jau turimas sąskaitas įnešamos ligi mėnesio 10 dienos.

UNIVERSAL SAVINGS & LOAN ASSOCIATION

1800 So. Halsted Street

Chicago 8, Ill.

Telefonas: HAYmarket 1-2028

VALANDOS: Pirmadieniais, antradieniais ir penktadieniais nuo 9 ryto iki 4 val. vakaro. Ketvirtadieniais nuo 9 ryto iki 8 vakaro. Trečiadieniais uždaryta. Šeštadieniais nuo 9 val. ryto iki 3 val. po pietų.

(Tęsinys iš 8-to psl.)

davinių, ir nėra būtina, kad jau iš pirmosios dienos ji tą mūsų tremty paruoštą enciklopediją turėtų. O antra, nežinia, ar ta už Lietuvos ribų sudarytoji enciklopedija ir įtikis Lietuvoje išlikusiems mūsų broliams bei sėms; ypač kad nebus joje panaudota dabar neprieinamų daugelio Lietuvos šaltinių, o pačios Lietuvos geras paskutinių laikų gyvenimo laikotarpis, rezistenciniai laikai toli gražu nebus patenkinamai aprašyti ir nušviesti (pastarasis LE trūkumas dar labiau bus ryškus, jei Lietuvos išlaisvinimo valanda toliau nusistumtų į ateitį).

Antras LE rėmėjų argumentas — kad čia bus duodami lietuviškieji terminai įvairioms, nevien lituanistinėms sritims, tik iš dalies tėra svarus, ir dar reikėtų įrodyti, ar jis pateisina milžiniškos bendrosios enciklopedijos leidimą. Tiesa, savo keliu yra svarbus lietuviški terminai. Tačiau jų pažinimas būtų reikalingesnis jaunimui, kuris nelankė ar nelanko lietuviškosios mokyklos. Bet dar klausimas, kiek jis tam naudosis lietuviškąja enciklopedija. Supažindinimas su lietuviškąja terminologija bene lengviau būtų išsprendžiamas išleidžiant kad ir terminologijos žodyną negu ryžtantis tam leisti 20—24 tomų leidinį.

Toliau bendrosios enciklopedijos užtarėjai bent patylomis sako, jog daugumas prenumeratorių noris tokios, o ne vien tik Lietuvą ir lietuvius liečiančios enciklopedijos. Neturiu statistikos; rodos, ir tie užtarėjai jos neturi, bent visuotinesnės. Bet kiek patyriau ir kiek iš spaudoj kilusių pasisakymų prieš didžiąją enciklopediją matyti, greičiau jau yra priešingai. Labiau išlavinti žmonės ir specialistai visada pasieškos informacijos net platesnės ir vėlesnio laiko kitų tautų enciklopedijose bendrojo pobūdžio (nelietuviškaisiais) klausimais. Ar nebus panašiai ir su vidutinio šviesumo bei išsilavinimo žmonėmis, nors šie gal ir mieliau ieškotųsi informacijos lietuviškajame leidiny. O šios grupės ir sudarys absoliutinį enciklopedijos skaitytojų daugumą.

Dar bendrosios enciklopedijos šalininkai nurodo ir kitą argumentą: esą, daugelį ir bendrųjų klausimų galima aiškinti lietuviškuoju požiūriu, nes nevienas toks dalykas as asmuo gali būti daugiau ar mažiau susijęs su Lietuva, lietuviais, jų istorija. Tai gali būti nevienu atveju tiesa, bet tai toli gražu nėra didelis argumentas bendrajai enciklopedijai pateisinti.

Tai tokie maždaug bendrosios enciklopedijos šalininkų argumentai. Jie nėra pakankami tokiai enciklopedijai apginti, ypač kad prieš ją iškeliami argumentai yra svafbesni ir rimtai tosios LE šalininkų neatsakytai.

Lietuviškoji informacija mums reikalinga tuoj pat

Šiuo tarpu mums svarbu, kad kuo greičiausiai, negaištant nė vienos dienos, galima būtų pa-

sinaudoti žiniomis apie Lietuvą ir lietuvius. Jos reikalingos ir svetimiesiems apie Lietuvą informuoti, taigi tuo pačiu jas panaudojant ir Lietuvos laisvinimo kovai, o, žinoma, ypač ir saviesiems — tiek jaunimui, kuris neišėjo lietuviškosios mokyklos ar mokykloje apie Lietuvą labai maža tegirdėjo, tiek suaugusiems — vieniems mažiau, kitiems daugiau. Tos žinios labai reikalingos emigracijoje, svetur gyvenantiems, ypač normalios lietuviškosios mokyklos nelankiusiems.

Ir šių žinių, ypač lietuviybės išlaikymo ir kovos dėl lietuviškojo reikalo požiūriu, sakiau, reikia kuo greičiausiai.

O tuo tarpu kada gi jas duos J. Kapočiaus užsimotoji bendrojo pobūdžio Lietuvių Enciklopedija? Nors leidėjas mano, kad per metus galėsias išleisti po 3—4 tomus (maždaug po 600 psl.), taigi visa enciklopedija būtų baigta per 6—8 metus, bet jau ir iš leidimo pradžios atrodo, kad geriausiu atveju galės išleisti per metus vidutiniškai po 2

(Tęsinys 12 psl.)

PROGRESS BALDŲ BENDROVĖS DIDESNĖS PREKIŲ VERTYBĖS IR GERESNIS PATARNAVIMAS

PALAIKO PILNĄ VISUOMENĖS PASITIKĖJIMĄ

Kurie iš Tamstų nežinojote ar neturėjote progos čia pirktis, su pirmu apsilankymu liksite pilnai patenkinti. Pabandykite syki, tikrai tapsite pastovūs klientai dėl rakandų, televizijos aparatų, šaldytuvų, plovyklų, kilimų, vaikams rakandų ir t. t.

Prekės pilnai garantuotos. Lengvi išsimokėjimai pritaikomi visiems. Atsilankykite visi į šią

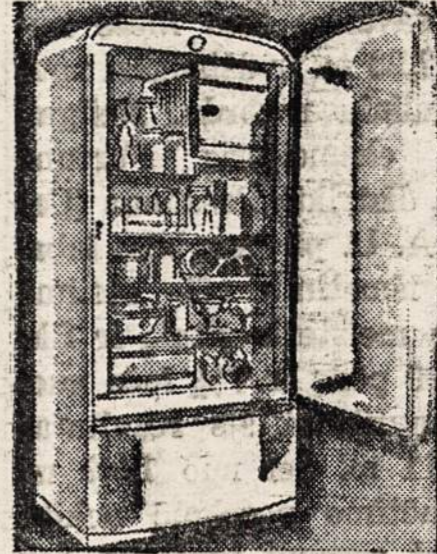
ERDVIĄ IR PATOGIĄ
seniausią
LIETUVIŲ BENDROVĖS
KRAUTUVĘ

PROGRESS
FURNITURE CO.

4181-83 Archer Ave.

Tel. LAfayette 3-3171

Brighton Parko Kolonijoje

GARSINKITĖS "NAUJIENOSE"

ŠTAI KODĖL

Tamsta turėtum pasidėti savo santaupas į Chicago Savings and Loan Association, į vieną iš smarkiausiai augančių taupymo bendrovių.

1. Todėl,

kad CHICAGO SAVINGS AND LOAN ASSOCIATION yra tvirta finansinė įstaiga, kurioje taupytojų pinigai yra vien tikslai saugiai ir pelningai investuojami į mažesnius gyvenamus namus lengvais mėnesiniais išmokėjimais, o dalis investuojama į Jungtinių Amerikos Valstybių Saving Bonds ir Federal Loan Bank Stock. Dar didesniai saugumui pas mus kiekvieno indėliai yra pilnai apdrausti iki \$10,000.00 by an Agency of the United States Government.

2. Todėl,

kad CHICAGO SAVINGS AND LOAN ASSOCIATION visada išmokėjo ir išmoka pinigus pagal reikalavimą. Mūsų cash rezervai išmokėjimams, įskaitant investicijas į valdžios įstaigas ir Federal Home Loan Bank credit, yra virš \$6,000,000.00.

3. Todėl,

kad CHICAGO SAVINGS AND LOAN ASSOCIATION raštinė yra viena gražiausių ir parankiausių bizniui atlikti. Netoli jos yra didžiausios automobilių įstaigos, departamentinės krautuvės, bankas, teatrai ir kitos rūšies biznio įstaigos. Mūsų taupytojai, lengvai ir greitai sutvarkę savo finansinius reikalus, gali nusipirkti kasdien reikalingas prekes.

4. Todėl,

kad CHICAGO SAVINGS AND LOAN ASSOCIATION valdyba ir direktoriai sumaniai ir teisingai veda įstaigos biznį ir visada savo taupytojams išmoka aukštą dividendą.

5. Todėl

CHICAGO SAVINGS AND LOAN ASSOCIATION kviečia Tamstą padėti savo santaupas pas mus, nes jos čia yra saugios, neša didelį pelną ir užtikrina šviesesnę ateitį.

Chicago Savings and Loan Association turtas paaugo per paskutinius 6 mėnesius nuo \$10,000,000.00 iki arti \$12,000,000.00. Chicago Savings and Loan Association valdyba, direktoriai ir visas raštinės štabas visiems bendrovės nariams ir rėmėjams taria širdingą ačiū už bendradarbiavimą ir paramą. Prašome ir toliau mus remti.

Liepos mėnesio proga. Pinigai padėti ne vėliau liepos 14 dienos gaus dividendą už visą mėnesį.

CHICAGO SAVINGS AND LOAN ASSOCIATION

6234 S. WESTERN AVE.

CHICAGO 36, ILLINOIS

JOHN PAKEL, Prezidentas

Phone: GROvehill 6-7575

SPORTO

PASAULIS

Redaguoja:
REDAKC. KOLEKTYVAS

Atsak. Redaktorius:
BR. KETURAKIS

Rankraščius siųsti: SPORTO PASAULIS
5647 S. Rockwell St., Chicago, Ill. arba 2325 S. 11th St., Milwaukee, Wis.

Lengvoji atletika

Lengvaatletų pasaulis didžiu-
lėje darbo įtampoje griaua se-
nas nors ir fenomenalines pa-
sėkmes iš pagrindų. Antai, prieš
trejetą savaitių Sim Iness nu-
sviedė 57,93 m. ir džiaugėsi nau-
jų pasaulinių rekordų. Neilgai.
Senasis eksmeiteris Fortune
Gordien, distrikto Pasadena (Ca-
lif.) A. A. U. pirmenybėse labai
gražiu išmetimu vėl atsiima
prarastą meisterio titulą ir fik-
suoja 190 pėdų ir 7½ inčo nuotolio.
Apytikriai šis rezultatas
yra 58,11 m. Jei nuo 1949 m.
disko mėtimo pasekmė nekilo,
tai šįmet sezonui įpusėjus, jau
du kartus persirito pasaulinių
rekordų slenkstį.

Stockholme gastroliavo rusų
lengvaat. ir visai sėkmingai pel-
nė geras vietas. Stiprusis Eu-
ropos ramstis šuoly su kartimi,
Denisenko perkopė 4,40 m. ir
dabartinį Europos rekordistą,
švedą Lunberg paliko II v.

400 m. kliūtiniam bėgime Li-
tujew praskuto per 52,0 s. ir
antroje varžybose 51,7 s. Pir-
mauja pasauly.

Nesekmė ištiko pasaul. disko
meisterę Dumbadze, nes po
triumfališko metimo 57,04 m.,
ši kartą pasitenkino tik 48,80
m. ir Helsinkio nugalėtojai Ro-
maschkovai su nuotoliu 52,61
m. atiteko I-ji v. Dumbadzei
skandinaviškas klimatas nelabai
tinkamas, todėl ir pasirodymas
blankesnis, o gal ir taip jau iš
anksto "numatyta".

Rutulio stūmimo Grigalka žy-
mi 16,50, o Lipp 16,43 (Lenin-
grade). I-sis yra latvis, II-sis es-
tas, bet pastarajam viešnaugė už-
sienin užtvėta.

Amerikiečiai smulkiais pa-
dalinių (lengvaat.) grupėmis
gastroliuoja Europoje. Štai per-
nykštis 3,000 kliūtinio bėgimo
nugalėtojas Helsinkio žaidimuo-
se, Horace Aschenfelter Helsin-
ki laimi šią distanciją per 8:
44,4. Šis laikas yra neoficialus
pasaulio rek. (sen. 8:45,4). Pa-
sirodo, kad suomiai nenori už-
leisti dominavimo kitoms tau-
toms, jų tradicinėje bėgimo
rungty ir vėl perima dirigento
lazdelę į savo rankas.

Mashburn 220 j. prabėga per
21,6 ir 400 m. per 47,5. O'Brien
nustumia rutulį 17,24 ir disko
mėtyme pasiekia 52,28 m.

Emil Zatopek pralaimi 3,000
m. bėgimą jaunam savo tautie-
čiui Jungwirth, kuris pažengė
labai smarkiai pirmyn vidut.
nuotolių distancijose. Jungwirth
laikas 8:12,2 ir 8:13,8 Zatopek.
Atrodo, kad Zatopekui 3,000 ir
5,000 m. disciplinose šiais me-
tais bus labai sunkus darbas.

Kitos ryškesnės pasėkmės

100 m. Schroeder — 10,4 s.
(Berlyno lengvaat.); 110 m. kl.
Davis — 13,6 s. pasaul. ger. pa-
sėkmė.

1,500 Otenhajmer — 3,49,0.

10,000 m. Posti — 30:02,2 ir
Theys 30:16,6.

Žemiau 30 min. šiais metais
yra prabėgęs tik rusas Anufri-
jew.

Modrchowa šuoly į aukštį —
1,65 (ger. pasauly p.). Held ietį
— 75,01 (amerikietis).

Tarpvalstybinėse rungtyne
Jugoslavija — Graikija — Tur-
kija baigėsi 184:150:121 tšk.
Žiūrovų 45,000. Pažymėtina ru-
tulio pasėkmė 16,15 Sarcevic
(J) ir šuoly su kartimi 4,10 Ef-
statiades (Gr.) Rungtyne vyko
Atėnuose.

Norvegija — Danija, lengv.
kovose, laimi I-ji 118:94 ir mo-
terys 57:38. Pasirodo, kad šuo-
lininkų pašliūžininkų tauta stip-
roka ir lengvosios atl. lauke.

Haas, jaunas lengvaat., 200
metrų praskuta — 21,1 (geriau-
sias pasauly laikas). Bėgo
Nuernbergo stadione, kur ir
tremtinių tautos 1948 m. turė-
jo savo sporto šventę. Tą atstu-
mą tokiu pat laiku, 1953 m. yra
prabėgęs negras Agostini (Tri-
nidadas).

Seonbuchner ten pat 80 m. kl.
laimi — 11,2 (ger. pasauly p.)

Krokuvoje rytų zonos vokie-
taitės 4x200 m. estafetėje žymi
naują pasaul. rekordą — 1:39,5.
0,2 sek. geresnis už Anglijos ir
Rusijos neoficialiai laikomą pa-
saul. rekordą.

Futbolas

Vengrija — Švedija

Su dideliu nekantrumu lauk-
tos tarpvalstybinės futbolo
rungtyne, Vengrija — Švedija,
baigėsi vengrų laimėjimu, 4:2
(1:).

Vasariškas smarkus lietus su-
žlugdė gražaus žaidimo derinius,
nes aikštė tyvuliavo balomis, o
vėliau virto klampyne, todėl sunk-
us ir slidus sviedinys nesidavė
apvaldomas.

38,500 žiūrovų buvo nepaten-
kinti žymaus vengro Puskas žai-
dimo vedimu, nes jis aikštėje
buvo vieninteliu solistu — ego-
istu ir dažnai pats vienas bandė
ką sukurti, bet veltui pastan-
gos. I-ji įvartį laimi Puskas. Iš-
lygina kairysis švedų puolikas
Sanberg iš pabaudos smūgio.

II-me puslaiky vengrai pakei-
čia deš. sparną Sandor ir nauja-
sis Budai netrukus persveria 2
:1 savųjų naudai. Nors vengrai
po šios pasekmės labai stengėsi
išsilaikyti, bet centro puolėjas
Sandell išnaudodamas priešų
puolėjo Zakarius neapgaltą
taktinę padėtį, dar kartą išlygi-
na 2:2.

Vengrų veržlumas ir aktyvus
puolimo darbas sustiprinamas
iki maksimumo, kas duoda per-
svarą Koscis įvartiu. Tas pats
Puskas išnaudoja susigrūdimą
prie švedų vartų ir žymi galuti-
ną rezultata, 4:2. Vengrų laimė-
jimas pelnytas, tą pripažino vi-

10—NAUJIENOS, CHICAGO 8, ILL.
— Saturday, July 18, 1953

sa, be išimties, švedų spauda.

Rungtyne pravedė olandas
Van der Meer.

Kitos ryškesnės sporto žinios

39-tosios Tour de France dvi-
račių lenktynės jau prasidėjo ir
9 etape pirmuoja italas Magni,
prancūzas Robic ir šveicaras
Koblet.

Šįmetinis nuotolis turi 4,450
klm. ir suskirstytas į 22 etapus.
Pradinė buvo Strasburge link
Metz, 195 klm. Dalyvauja 119
dviratininkų, bet favoritais lai-
komi tik keletas. Koblet, paty-
rimo ir jėgos sportininkas, su
neišsenkama dvasine galia, gali
ir šiais metais pirmauti.

Dešimtkovos JAV titulą pelnė
Milton Campbell, surinkęs 7235
tšk. Helsinky buvo II-ju. Tai

19-metis juodukas, kurio "leng-
vas" svoris net 2 centnerių, pa-
sako jo formą ir būsimą pajėgu-
mą, nes 100 m. bėgo 10,5 ir 110
kl. — 14,3. 1952 pasėkmę page-
rino 170 tšk. Silpnos pusės —
ieties mėtymas ir šuolis su kar-
timi.

25 ir 50 klm. ėjimo (rinkt.
k-dos) p-bėse, švedai (32:12)
lengvai nugalė vokiečius.

Jaroslav Drobny, pasaulio
ramstis lauko teniso aikštyne,
vedė anglę ir tikisi gauti pilie-
tybę tolimesniai ten išikūrimui.
Rumunija nugalė Bulgariją 3
:1, pasaulinių fut. p-bių prieš-
žaismy.

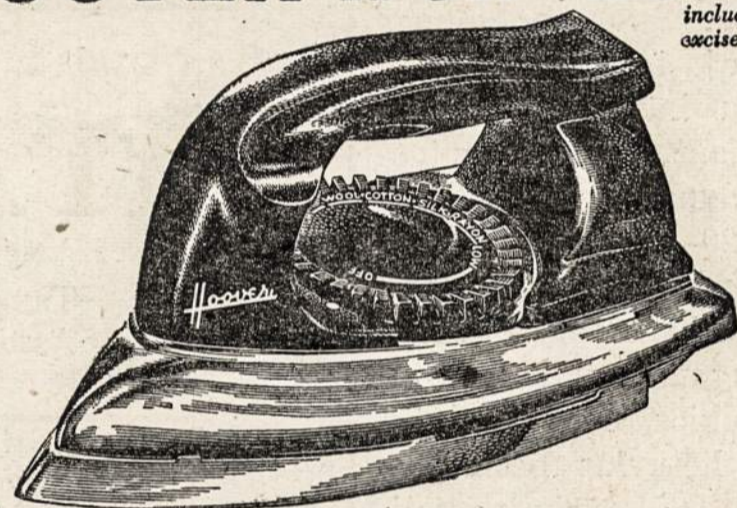
Helsinky suomių vienuolikė
(futbolo) gavo pylos nuo jugo-
slavų 1952 m. meisterio Hajduk
Split 1:5.

Lapkričio 25 Londone bus
futbolo jėgų demonstravimas
tarp Anglijos ir Vengrijos.

New Features Make Ironing Easier

The HOOVER Iron \$13⁹⁵

including
excise tax

Safe and sure for
ALL fabrics

The big Safety-Set Dial
gives precision heat settings
that are safe and sure for
all fabrics. Kool-zone
handle designed for greater
hand comfort. Even heated
soleplate, low angle bevel
for buttons and ruffles,
many other advanced
features.

GLASER'S FURNITURE & RADIO CO.

5115-5123 S. Kedzie Ave.

PRospect 6-1790

GARSINKITĖS NAUJIENOSE

SAUGESNĖS vietos taupymui
niekur nerbsite. Kiekviena są-
skaita apdrausta iki \$10,000.
Penkiasdešimt penki metai
patyrimo ir draugiško patar-
navimo.

DISTRICT
SAVINGS

Štabas kalba lietuviškai

and LOAN ASSOCIATION

3430 South Halsted Street

EGIPTIEČIAI MOKĖJO DAŽUS GAMINTI

Dažymas yra seniausias techniškas menas. Senovės užrašuose minima, kokioms spalvoms dažytus drabužius dėvėjo didikai bei kaip spalvodavo įvairius daiktus. Genesis 37:3,23 skyr. kalbama kaip egiptiečiai gamindavo ir dažydavo lininį audeklą. Jie taip pat dažydavo mūmijas, vyniodavo lavonus storais lininio audeklo sluoksniais. Finikiečiai ypatingai geri dažų gamintojai buvo. Jie mokėjo pagaminti gražias spalvas, atseit, mėlyną, raudoną ir purpurinę spalvą. Jų dažai pasižymėjo peršviečiamu atspalviu ir grynumu. Senovės kaurai ir spalvoti kilimai pasižymėjo spalvų patvarumu. Finikiečiai, kaip geri pirkliai, daug savo gaminių paskleidė Europoje.

Senovėje dažai buvo gaminami daugiausia iš organinių medžiagų — augalų, uogų. Uogos, vaisiai, šaknys ir žievės turi spalvinių medžiagų, tačiau tokia spalva greit nublunka. Ją reikia mokėti "užgrūdinti", kad ji nebluktų nuo saulės ir skalbiant. Uogas, vaisius, šaknis ir augalus tol virdavo, kol gaudavo iš jų koncentruotas sultis. Kad būtų galima gauti skirtingas spalvas, spalvotą skystį sumaišydavo ir pridėdavo vandens. Vėsiosios spalvos raudonus dažus išgaudavo iš žolių ir uogų. Raudoną (šviesią) spalvą — iš vyšnių, žemuogių, raudonojo ažuolo, kadugio žievės. Mėlyną spalvą gamindavo iš mėlynių uogų. Iš kaštano pagamindavo rausvai rudą spalvą. Geltoną spalvą gaudavo iš gluosnio lapų, šaknų ir iš purienų žiedų. Žalią spalvą gaudavo iš lapų bei šaknų.

Sukapodavo augmenis į gabalus ir virdavo ant palengva degančios ugnies. Vėliau išvirtą skystį išsunkdavo. Tamsiems dažams virti buvo vartojamas geležinis katilas. Varinis katilas buvo vartojamas šviesiems dažams virti. Kad spalva būtų skaistesnė, pridėdavo riešuto arba kitokio kieto medžio pelenų ir druskos.

Nedidelis dalykas gauti spalvas iš organinių medžiagų, bet kitas reikalas yra dažus paruošti, kad jie nebluktų saulėje ir skalbiant dažytus drabužius.

Mūsų laikais dažai gaminami sintetiniu būdu ir prezeruojami chemikalais, aliejais ir pan. Tačiau kai kurie pigesnės rūšies dažai ir dabar turi organinių elementų, kurie atrodo skaisčius, bet neilgai išsilaiko. Kai kuriuos dažus, pvz. purpurinės (lelijavos) spalvos yra sunku pagaminti tokius, kad jie būtų "amžini". Purpuriniai arba violetiniai dažai yra raudonos ir mėlynos spalvos kombinatas. Šią spalvą išrado finikiečiai, kurių labai pamėgo ir vartojo didikai, kaip ištvermės, gedulo, kitur galios ar turto, simbolį. Romos imperijos laikais tikrai senatoriai tegalėjo dėvėti purpurines juostas aplink tunikas (toga praetexta). Generolas, laimėjęs

mūšį, galėjo dėvėti purpurinę togą su auksiniais apykraščiais. Nerono ir Teodosijaus laikais buvo išleistas įstatymas, kuris leido tikrai imperatoriaus artimiems asmenims dėvėti purpurinės spalvos drabužius. Mūsų laikais purpurinės spalvos rūbais puošiasi aukštieji bažnyčios pareigūnai bei vartoja tos spalvos vėliavas. Pagal Plynijų "purpura Capillus, genus Murex", (purpurinė spalva), pagaminta specialiu procesu iš žuvies, buvo labai patvari ir tamsaus atspalvio. Tačiau tokį dažą pagaminti reikėdavo daug laiko ir daug medžiagos. Iš 8,000 svarų pagaminto skysčio, gaudavo tik apie 500 sv. išvalytos medžiagos dažams gaminti. Šią medžiagą mirkydavo druskoje kelėtą savaitę, paskui virdavo ir dar pervirdavo, kol gaudavo tamsiai rausvą purpurinę spalvą. Juo tamsesnė spalva, juo aukštesnė buvo kaina.

Teoprasas (Theophrastus) sako, kad "litmus" (mėlynas dažas) buvęs daug gražesnis negu purpurinis, bet nelabai patvarus. (Litmus mėlynasis dažas turi rausvo elemento.) Tačiau pagamintas dažas iš jūros kai kurių gyvūnų kevalų, kurie turi purpurinės spalvos elementų, labai patvarus. Dabar purpurinis dažas daromas iš dviejų dažų — raudonos ir mėlynos spalvos lygių dalių. Moksliniu būdu spalvos skirstomos taip. Gamtoje yra trys pirminės spalvos: mėlyna, raudona ir geltona. Visos kitos spalvos gaunamos iš šių trijų, atseit, lygiom dalim sumaišant mėlyną su geltona — gaunama žalia spalva; sumaišant raudoną su geltonąja, gaunama oranžinė spalva ir t.t. Kobaltas, žalsvai mėlynas dažas, kasamas iš žemės. Jis vartojamas ir vaistams. Daug dažų, kurie nėra prizminiai, gaminami iš neorganinės medžiagos, atseit, iš akmens, tam tikros spalvotos, susigulėjusios giliuose žemės sluoksniuose žemės. Šie dažai nėra peršviečiami, juose yra daug opokinių elementų. Šie dažai neblunka, bet jie neturi skaistaus atspalvio. Oranžinė spalva dabar gaminama iš baritos (barium). Ji neblunka. Chromas vartojamas tik pigiems dažams gaminti. Emeraldas (organinė spalva) labai blunka, ji nevirtinama dažymui.

Meno tapybai vartojamos pačios geriausios spalvos (dažai), kurios gaminamos iš gerų medžiagų ir brangiai kainuoja pagaminti.

Jeigu namui dažyti galionas dažų kainuoja \$5.00, tai tapybos dažų galionas kainotų \$500.00. Cadmiumas, Vermilijonas ir Kobaltas patys brangiausiai dažai.

P. S. Trumpindamas rašinį, dažams gaminti techninių smulkmenų neminėjau.

M. Šileikis

Seni ir natvė bizniteriai sako, kad NAUJIENOSE išnausdinti skelbimai duoda geriausių rezultatų.

LIETUVIŠKĄ DUONĄ

ir įvairius kepsnius kepa iš tremties atvykęs patyręs
Lietuvoje kepėjas - specialistas

ALEKSAS GAIDJURGIS

STAR BAKERY

738 West 31st Street

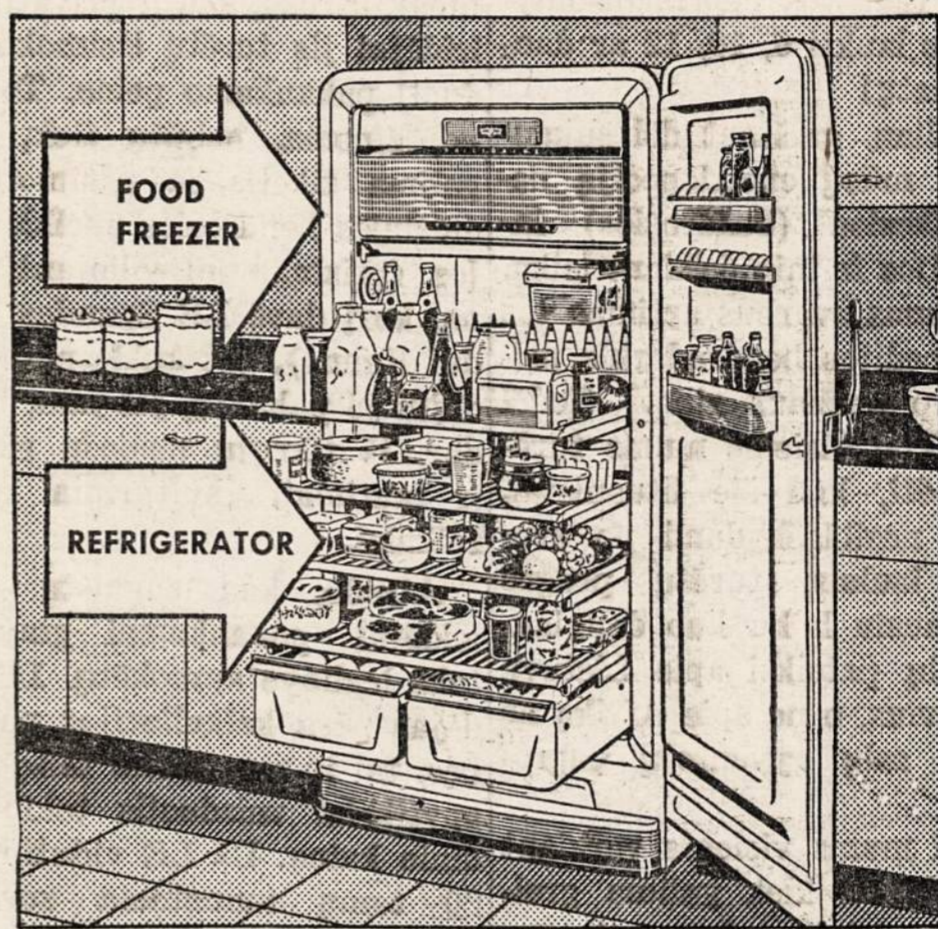
Telef.: CALumet 5-2173

(Tik pusė bloko į rytus nuo Halsted St.)

PRIMAMI IVAIRŪS SPECIALŪS UZSAKYMAI

Here!

Famous Cycla-matic Frigidaire with the "NEW IDEAS"!

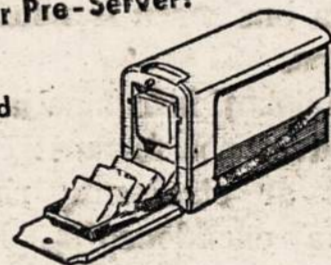
With low down payment,
small monthly payments,
BIG trade-in allowance!

Model IS-106
LIBERAL TRADE-IN
ALLOWANCE

See the wonderful new Butter Pre-Server!

What an ideal! Keeps butter at
safe temperatures—serves it sliced
in easy-spreading pats!

Another Cycla-matic
NEW IDEA!

- Big separate Food Freezer holds up to 47 pounds of frozen foods
- Roomy fresh-food compartment with automatic, safe Levelcold—and Cycla-matic Defrosting that banishes frost before it collects
- Famous Frigidaire Roll-to-You Shelves—sturdy, rust-proof, all aluminum—glide out all the way
- Quickcube Ice Trays with Instant Tray and Cube Release
- Dozens of great new ideas for smoother, better food-keeping service!
- Powered by the Meter-Miser—best-known cold-maker of them all
- Built and backed by Frigidaire and General Motors

8RF7-54

ASK ABOUT ALL THE NEW FRIGIDAIRE FOR 1953!

ILLINOIS FURNITURE AND RADIO COMPANY

1570 N. Milwaukee Ave. HUmboldt 9-1600

GARSINKITĖS NAUJIENOSE

11—NAUJIENOS, CHICAGO 8, ILL. — Saturday, July 18, 1953

(Atkelta iš 9 pusl.)

tomus, taigi visas leidinys būtų baigtas ne anksčiau kaip po 10—12 metų. Nesvarbu, kad, sakysime, po 2—3 tomo galės darbas kiek įsibėgėti, bet vėliau jau vėl bus susidurta su didesnėmis, darbą lėtinančiomis kliūtėmis, kai bus prieitas enciklopedijos maždaug vidurys, kur nebėra Lietuvoj leistosios enciklopedijos. Jei taip ilgai bus sugaišta, tai tada bus daug kas pavėluota: daugelis senosios kartos asmenų nebesusilauks paskutiniojo to didžiulio leidinio tomo, o daug jaunimo, negavusio tos enciklopedijos informacija pasinaudoti, spės nuo lietuviškojo gyvenimo nutolti, net nutausti.

Ta informacija jau dabar pat—ir būtent nuo A iki Z—reikia pasinaudoti, ja pasiremti tiek svetimiesiems informuoti, tiek lietuviškajai propagandai ir kovai už Lietuvos nepriklausomybę, o ne laukti 6, 10, 12 ar daugiau metų!

Pagaliau, gaištant dėl sukauptimo į mūsų enciklopediją ne-lietuviškosios (bendrosios) informacijos ir taip delsiant laiką, ir nevienas svarbus artimas tos enciklopedijos bendradarbis prieis savo amžiaus ribą. Todėl kaip tik visiems mums turėtų rūpėti, kad šie lituanistai, plačiai nesiblaškydami po svetimus laukus, turėtų progos trumpiausiu laiku kuo daugiau žinių pateikti apie Lietuvą ir lietuvius, o ne apie Afriką ar Malajų salų gyventojų papročius!

Taigi mums visiems verkiant reikia turėti kiek galima greičiau lietuviškąją informaciją, lietuviškąjį žinyną. Dar patogiaus, jei tokia informacija yra vienoje vietoje, o ne išmėtyta po bendrąją enciklopediją. Be to, dabartinėse sąlygose turi svarbos ir tai, kad tokia lietuviškoji enciklopedija bus maža ir neužims daug vietos.

Ta lietuviškoji informacija galėtų būti dvejetainės formos: enciklopedijos ar straipsnių rinkinio. Tokią enciklopediją, kaip žinome, leidžia mūsų kaimynai latviai (turi paruošę jau iki raidės P) ir, rodos, estai.

Straipsnių rinkinys apie Lietuvą ir lietuvius

Bet, man rodos, mums dabar visai pakaktų ir straipsnių rinkinio apie Lietuvą ir lietuvius. Tai, tiesa, visur lietuviškosios enciklopedijos neatstotų, bet jis turėtų kitų labai svarbių pirmenybių, šiuo momentu lemiančių. Viena, neliečiant daugybės antraščiražodžių, kurių ir mažiausias rūpestingas enciklopedinis aprašymas reikalauja be galo daug kruopštumo ir laiko, tokią straipsninę informaciją būtų daug greičiau galima paruošti. O antra, straipsniai pateiktų kultūringos ir šiuo metu pakankamos informacijos, jei atitinkamų sričių specialistai plačiai, populiariai ir moksliskai (pateikdami ir daug faktų bei statistikos) aprašytų Lietuvos pristorę, istoriją, geografiją, geologiją, lietuvių kalbą, etnografiją,

12—NAUJIENOS, CHICAGO 8, ILL.
—Saturday, July 18, 1953

liaudies meną, literatūrą, padarytą nepriklausomos Lietuvos laikotarpiu pažangą įvairiose srityse ir t. t. Tokie straipsnių rinkiniai, kurių, rodos, pakaktų kokių 2 tomų po 400—500 puslapių, būtų įdomiau ir lengviau skaitomi, panaudojami, negu enciklopedinė tvarka išskirstytos žinios, ir turėtų didesnės įtakos lietuviybės fronte ir lietuviškajai propagandai!

Pamėginkime ir pakalkuliuoti

Atrodo, kad šioji leidinį galima būtų paruošti per kokius 2 metus ar net kartais ir greičiau; bent pirmas tomas galėtų po kokių vienerių metų pasirodyti.

O kaip su lėšomis tokiam leidiniui? Jei kokia draugija ar visuomeninis sambūris nesiimtų jo leisti (apskritai visuomeninės, ypač kultūrinio pobūdžio, parangos sunkiai ir lėtai vykdomos), atrodo, kad ir privatiniam leidėjui jis turėtų išsimokėti ir duoti pakankamo pelno. To pelno, žinoma, nebūtų tiek, kiek galima tikėtis iš užsimotosios didžiulės bendrosios enciklopedijos (prisiminkim viliojantį pelną, kurį davė LE Spaudos Fondui Kaune), bet kuklesniam leidėjui jo pakaktų, jei jam, be to dar, iš tikrųjų nemaža rūpėtų ir tautiniai, kultūriniai mūsų reikalai.

Atrodo, kad sugaištą laiką leidėjui pakankamai gerai ir toks leidinys apmokėtų. LE leidėjas nėra kalkuliacijos paskelbęs, tai ir mes turim teisę bent apytikriai vaizduotis tokio leidinio kainą. Už LE vidutiniškai 20 tomų numatoma surinkti \$150 už egzempliorių (\$7.50x20=\$150.00), o jei prenumeratorių buvo numatyta 3,500, tai viso leidėjas iš jų surinktų daugiau kaip pusę milijono dolerių (\$150x3,500=\$525,000).

Pagal šitą skaičiavimą, leidėjas galėtų nesibaidyti ir tą mažąjį leidinį leisti. Jį, kiek galima orientuotis, prenumeruoti daugiau negu didįjį. Atrodo, kad bent 5,000 prenumeratorių sudarytų. Skaičiuojant abiejų to-

mų kainą (palyginti nelabai brangiai) \$20.00, už tą leidinį leidėjas išrinktų \$100,00, taigi apie penktą dalį to, ką duotų didysis leidinys. Bet juk tam leidėjas išrinktų \$100,00 taigi ta dalis laiko (vietoj 10—12 m. tik apie 2 metus), o ir pats leidinys bent 10 kartų su viršum būtų mažesnis. Antra, nuolatinį apmokamą mažojo leidinio (straipsnių rinkinio) redaktorių pakaktų vietoj dabartinių 5—6 kokių vieno, o jau daugiausia 2 (vieną skiriant techniniam susirašinėjimui). Tiesa, tiek kar-

tų nesumažėtų bendradarbių skaičius. Bet jiems ir atlyginimą mokant ar primokant, toli gražu neatrodo, kad to mokesčio tektų išmokėti tiek, kiek dabartinio pobūdžio LE leidžiant.

Taigi kalbamasis straipsnių rinkinys atrodo geriausias šiuo metu mūsų "enciklopedijos problemos" sprendimas. Tokiu leidiniu daugiausia galima būtų patarnauti visuomenei ir lietuviškajam reikalui. O leidinys ir finansiniu atžvilgiu, atrodo, visiškai net privatiniam leidėjui priimtinas.

P. Sav., M. A.

**GET THE GAS HEATER BACKED BY
\$38,342,000
OF HEATER EXPERIENCE**

as different
from ordinary
heaters as
Television
is from
Radio!

Tropical Floor Heat

**NO MONEY
DOWN
\$1.00
A WEEK**

Sieglor
PATENTED AUTOMATIC
GAS HEATER

**GUARANTEED ELECTRIC APPLIANCE
and FURNITURE CO.**

2876 West Cermak Rd.

BIshop 7-3333

OPEN MONDAY AND THURSDAY EVENINGS

MUTUAL FEDERAL SAVINGS
Rekordas...

- ★ Įsteigta Chicagoje 1905 metais.
- ★ Nuo 1905 metų ši bendrovė pergyveno karus, ekonomines depresijas, panikas ir krizes ir savo taupytojams išmokėjo kiekviettą sutaupytą dolerį
- ★ Aukštus dividendus išmokėjo visada be perstojimo
- ★ Partrauksim jūsų pinigus iš kitur, jei atnešite savo banko knygutę.

Nelaukit—Pradėkit Taupyti Šiandien!

Įstaigos valandos: Kasdien nuo 9-tos ryto iki 5 val. po pietų, Keturtdieniais nuo 9-tos valandos ryto iki 8 val. vakaro, Trečiadieniais visai neatidaro.

AND LOAN ASSOCIATION

2202 W. Cermak Rd. • Chicago 8, ILL.
JOHN J. KAZANAUSKAS, Pres. • Tel. VI rginis 7-7747